

Phẩm 101: TÀ HẠNH

Phật dạy: Có ba tà hạnh: Thân tà hạnh, miệng tà hạnh và ý tà hạnh. Thân gây tạo việc bất thiện gọi là thân tà hạnh. Tà hạnh này có hai thứ: Một là thấu gồm vào trong mười bất thiện như giết hại, trộm cướp, tà dâm. Hai là chẳng thấu nhiếp, như dùng như roi, gậy, trói buộc, hành dâm với vợ, đạo bất thiện, nghiệp bất thiện trước sau.

Hỏi: Ba nghiệp bất thiện là sát sinh v.v... chỉ là tính của thân nghiệp chẳng?

Đáp: Tội sát sinh gọi là nghiệp bất thiện sát sinh. Tội này thân cũng có thể tạo, do tùy thuộc tự thân mà giết hại chúng sinh. Miệng cũng có thể tạo, tùy vào lời chỉ bảo, ra lệnh của mình khiến giết hại chúng sinh. Hoặc dùng bùa chú mà giết hại. Tâm cũng có thể tạo như có người khởi tâm khiến kẻ kia chết. Tội trộm cướp, dâm dục cũng như vậy. Chỉ tự làm cũng chịu đủ mọi tội. Lại, nghiệp bất thiện của thân hoặc lấy thân làm tướng, hoặc lấy miệng làm tướng, hoặc phát tâm thì kẻ khác biết. Do nhân duyên này nên cũng gây tạo tội sát sinh. Song phần nhiều là do thân gây ra, nên gọi chung là thân nghiệp. Miệng tà hạnh cũng như vậy. Miệng gây ra nghiệp bất thiện nên gọi là miệng tà hạnh. Trong đấy cũng có hai thứ. Nếu khi người quyết định hỏi lúc đó mình đối gạt họ tức thuộc về đạo bất thiện. Ngoài ra là chẳng thuộc về. Tham lam, sân giận, tà kiến v.v... là ý tà hạnh.

Hỏi: Tại sao trong mười đạo bất thiện nói tà kiến? Còn trong ba căn bất thiện thì nói si?

Đáp: Tà kiến là tên gọi khác của si. Si đó tăng trưởng kiên cố nên gọi là tà kiến. Si lại không có tướng riêng, chỉ do điên đảo, tham đắm nên gọi là si.

Hỏi: Trong kinh nói: Các tà hạnh bị quả báo chẳng yêu thích, chánh hạnh thì được quả báo yêu thích. Tướng yếu thích và chẳng yêu thích không nhất định, như nơi một sắc mà có yêu thích và chẳng yêu thích. Vậy nên, nói rõ về tướng này.

Đáp: Vui là tướng yêu thích. Như trong kinh dạy: Phước báo gọi là vui. Khổ là tướng chẳng yêu thích. Như trong kinh dạy: Các ông đối với tội lỗi nên sinh lòng lo sợ. Vì đó là nhân duyên của khổ.

Hỏi: Nếu vui là tướng yêu thích, vậy thì heo, chó... ăn phân dơ cho là vui, ấy là phước đức sao?

Đáp: Là quả của phước bất tịnh. Như trong kinh nghiệp dạy: Nếu bố thí chẳng phải thời, bố thí bất tịnh, tâm cấu bẩn, tâm khinh mạn là bố

thí chẳng phải ở trong ruộng phước. Thí như vậy thì được quả báo ấy.

Hỏi: Như trong kinh dạy: Chánh hạnh sẽ được quả báo yêu thích. Sao lại nói do nhân duyên chánh hạnh mà được sinh lên cõi Trời?

Đáp: Có người tạo tà hạnh cũng được sinh lên cõi trời, hoặc cho sinh lên cõi trời là quả báo của tà hạnh. Nên trong kinh lại nói: Do nhân duyên chánh hạnh mới sinh về trong đó. Lại chánh hạnh, tà hạnh đều có thể được thân nơi hai đường thiện và ác. Khi thọ thân rồi thì ở trong đó lãnh chịu khổ hay vui. Như do nhân duyên tà hạnh nên ở trong đường ác chịu khổ não, do nhân duyên chánh hạnh nên được hưởng an lạc của cõi trời người.

Phẩm 102: CHÁNH HẠNH

Thân làm việc thiện gọi là thân chánh hạnh. Miệng, ý cũng vậy. Là ba nghiệp bất thiện như sát sinh v.v... gọi là Thân chánh hạnh. Miệng là bốn lỗi gọi là miệng chánh hạnh. Ý xa là ba thứ bất thiện gọi là ý chánh hạnh. Ba thứ là này thu gồm trong luật nghi. Gọi là luật nghi giới định vô lậu. Lại như có việc lễ kính, bố thí v.v...đều là thân nghiệp thiện, gọi là thân chánh hạnh. Các thứ lời nói chơn thật, hòa dịu v.v... đều gọi là miệng chánh hạnh. Ý nghiệp chẳng tham lam... đều gọi là ý chánh hạnh, đó gọi là ba chánh hạnh.

Hỏi: Thần tiên ngoại đạo không có quả báo có thể được giới giải thoát, người này được giới luật nghi chăng?

Đáp: Các ngoại đạo ấy từ tâm sinh giới luật nghi, hoặc cũng từ miệng thọ giới. Lại, những người kia cũng có thể được giới luật nghi, thân nhiếp lấy chánh hạnh. Như người thọ mạng chỉ còn mười tuổi, nhờ thọ pháp không sát sinh nên sinh con được sống lâu hai mươi tuổi.

Hỏi: Trong kinh dạy: Chánh hạnh, tịnh hạnh và tịch diệt hạnh, có sai khác gì không?

Đáp: Có luận sư cho phạm phu thực hành thân miệng ý thiện gọi là chánh hạnh. Bậc Học đoạn trừ các kiết sử ở chánh hạnh này gọi là tịnh hạnh. Bậc vô học đoạn trừ kiết sử, từ không kiết sử sinh lời nói nên gọi là tịch diệt hạnh. Lại bậc vô học chắc chắn không phát khởi nghiệp bất thiện, nên gọi là tịch diệt hạnh. Như nói thân tịch diệt, miệng tịch diệt, ý tịch diệt. Lại có người nói: Ba thứ hành này nghĩa lý chỉ là một mà tên gọi khác nhau. Chỉ tốt đẹp ở sự chất trực nên gọi là chánh. Xa là các phiền não nên gọi là tịnh. Rời xa các pháp bất thiện nên gọi là tịch diệt. Thế nên, tuy có ba tên gọi mà nghĩa lý không khác.

Hỏi: Có luận sư cho: Chỉ có tâm là tịch diệt hạnh chứ chẳng phải là tư,

nghĩa này thế nào?

Đáp: Ba thứ hành này đều chỉ là tâm. Vì sao? Vì lìa tâm không có tư, cũng không có nghiệp thân, miệng.

Hỏi: Trong kinh dạy: Người thấy chánh hạnh thành tựu thì thấy trời. Nếu thấy được số lượng của trời chẳng phải tất cả người chánh hạnh đều sinh lên cõi trời, sao lại nhất quyết nói như vậy?

Đáp: Nói về số lượng của trời việc này đã nêu rõ. Người chánh hạnh tuy không phải chắc chắn sinh lên cõi trời nhưng nếu sinh về nơi tôn quý tức tương tự như trời, nên nói: Thấy số lượng của trời. Các người chánh hạnh đáng ra đều sinh lên cõi trời, nhưng hoặc bị các duyên khác hủy hoại nên không sinh. Đó gọi là tà chánh xen tạp nơi các hành, vì tà hạnh mạnh hơn nên không được sinh lên cõi trời. Như trong kinh Đức Phật dạy Tôn giả A-nan: Ta thấy có người tu tập ba chánh hạnh mà bị sinh vào đường ác. Người ấy do quả của hành sai quấy nơi đời trước đã thành thực, nên ngày nay dù tu tập hành chân chánh nhưng vẫn chưa đủ. Lại có người lúc lâm chung sinh khởi tâm tà kiến nên bị đọa vào đường ác, còn những kẻ làm ác lại sinh về nơi lành, cũng như vậy. Thế nên pháp phạm phu chẳng thể tin được. Phải biết tùy theo nghiệp lực mạnh yếu mà thọ sinh có sai khác.
